Ч. 12. Середа 17 (30) січня 1901. Рік XI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавемана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:

на цілий рік К.	4·80
на пів року „	2·40
на чверть року „	1·20
місячно . . „	—·40

Поодиноке число 2 с

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К.	10·80
на пів року „	5·40
на чверть року „	2·70
місячно . . „	—·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Перед радою державною. — Ватикан а Франция. — З Сербиї.)

Львівскі часописи Słowo polskie і Kuryer Lwowski доносять, що виділ сторонництв опозицийних польских т. є. людовців і Стояловців відбув дня 27 с. м. нараду у Львові при участи послів. По довшій дискусиї поставлено, аби посли тих обох сторонництв становили самостійний клюб, котрий буде числити вісьмох членів; значить, що пос. Брайтер не получить ся з ними. Що-до становища супротив Кола польского ухвалено, що посли обох сторонництв не вступлять до Кола доти, доки оно не змінить статутів. Того самого дня, як доносять обі згадані часописи, відбула ся нарада виділу обох сполучених сторонництв з опозицийними рускими послами, що-до спільної роботи в парляменті і згоджено ся, що „посли одної і другої сторони будуть взаимно підпирати ся при своїх внесенях для успішної обороны інтересів польского і руского народу“. Що до сиджень для послів тих сторонництв, то вибрано їх на правім центрі, коло місць призначених для Чехів і полудневих Славян; зараз коло них засядуть і опозицийні посли рускі. — Hlas-a Narod-a доносить з Відня, що лївиця обстає при кандидатурі на президента палати або ґр. Аттемса, або ґр. Людвиґсторфа. Чехи не можуть на то пристати, а Hlas Naroda не хоче вірити, аби Поляки згодили ся на такий вибір. З своєї сторони предкладають Чехи кандадатуру дра Фухса, дра Катраина або бар. Морзея.

Проґрама парляментарних праць з початку першої сесиї буде, здає ся, слїдуюча. Перше засїдане дня 31. січня отворить найстарший віком посол, др. Вайґель, зложивши перед тим в руки одного з міністрів посольске приречене. Отворивши засїдане, др. Вайґель відбере від всїх послів приречене вірности і послуху для Цїсаря, що будуть стеречи основні закони і всї инші закони і припиcи, відносячі ся до їх посольских обовязків. На тім перше засїдане скінчить ся. — Дня 4. лютого посли зберуть ся в Бурґу, де відбуде ся приняте у Цїсаря і де буде виголошена престольна промова. На засїдане палата послів збере ся аж дня 6. лютого. На тім засїданю вильосують віддїли, котрим будуть передані виборчі акти. В першім ряді будуть узнані вибори, против котрих не внесено протесту. Аби віддїли мали час роздивити ся в актах, слїдуюче засїдане відбуде ся аж дня 9. лютого. На тім засїданю відбуде ся також вибір президиї і бюра. Установлене ключа для вибору комісий стрітить ся з великими перепонами, а то з причини великого числа клюбів, з котрих складає ся теперішний парлямент.

Polit. Corresp. довідує ся з Ватикану, що до якоїсь міри погоджено ся вже там з гадкою, що новий закон французкий о стоваришенях одержить санкцию. Найтяжшим приписом нового закона буде постанова, аби кождий новий монаший чин дістав дозвіл правительства. Строгий надзір зі сторони адміністрацийних властий був би достаточною запорукою, що державні закони будуть шановані. Ватикан як загально гадають, навіть на случай приняття закона разом з тою постановою, не виступить ворожо против републики, але примінить ся до нового положеня в надії, що Франция верне колись на дорогу полїтики більше умірениої і миролюбивої. Ватикан постарає ся супротив того використати добрі сторони закона і о скілько можна поправити їх. Крім того в Ватиканї гадають, що новий закон в практиці не буде з цїлою строгостию приміновати ся. В часї новорічного принятя папа кілька разів в розмові з кардиналами з притиском підносив ту справу. В будучностиж коли прийде до управи державою більше умірений кабінет, єсть надія, що відносини значно поправлять ся.

Сербска скупштина приймила внесене, на основі котрого богаті копальнї в Майданпек, що суть доси власностию держави, переходять від тепер як дар народу на власність короля Александра. Той дар має бути ознакою привязаня і любови народу для королївскої родини.

Новинки.

Львів дня 29 січня 1901.

— **Нові стациї телеґрафічні.** Дирекция почт і телеґрафів оповіщує, що з днем 1 лютого с. р. отворить зелїзничі стациї телеграфічні в Колодіївцї, Скалатї і Грималові для загальної кореспон-

2)

ДІД АРХИП і ЛЬОНЬКА

(З російского — Максима Горкого.)

(Дальше).

— Добрий день! — крикнув козак голосно, і уважно приглядав ся жебракам, пересьвідчивши ся, що пором поволи і тяжко відбив від противного берега. — З Росиї?

— Саме звідтам, ласкавий пане — відповів Архип, кланяючи ся.

— У вас голод, що? — Він скочив з воза і став щось поправляти коло упряжи.

— Навіть таргани гинуть з голоду.

— Га, га! Таргани гинуть? То не лишило ся ні крихти хлїба, всьо з'їджене? Ви не аби як їсте, але певне зле працюєте. Бо колиб порядно працювали, не було би голоду.

— Тут, пане, головна річ в земли. Она опирає ся, не родить нічого; ми вже виссали землю.

— Земля? — І козак похитав головою. — Земля мусить все родити, на те дав єї Господь людям. Не кажи, що земля, лише руки, руки нездалї. Колиб добрі руки, то й камінь не опер би ся, а родив би. Ти був над Чорним морем? Там, батеньку, і камінє орють.

Пором причалив.

Два кріпкі, червонолиці козаки стояли на поромі, запираючи ся своїми грубими ногами. З голосним тріскотом ударив пором о берег, і козаки захитали ся; они закинули линву, відітхнули глубоко і поглянули на себе.

— Горячо? — спитав усьміхаючись прибувший козак, прикладаючи руку до шапки, і увів коня на пором.

— Чи ще! — відповів один з перевізників, всунув руки в кишені шараварів, приступив до воза, заглянув туди, підняв ніс у гору і сильно втягнув в себе воздух.

Другий сидів на поромі і почав стогнучи роззувати ся.

Дїд і Льонька увійшли на пором, оперли ся о поруче, і приглядали ся козакам.

— Ну, відбивайте! — приказав властитель воза.

— Не маєш чого напити ся? — спитав єго той, що заглядав до воза.

Другий здоймив один чобіт і почав зазирати до середини холяви.

— Нї. Але хиба мало води в Кубанї?

— Води! Я не того хотїв.

— Ага, ти гадав горівки? Я єї нїколи не вожу з собою.

„Як то може бути!“ — погадав питаючий і вдивив ся в поміст порома.

— Ну — у, відбивай!

Козак обув знов чобіт, другий поплював в руку і вхопив линву; приїзжий помагав єму і колихаючись пором рушив з місця.

— А ти, діду, чому не помагаєш? — обернув ся один з перевізнивів до Архипа.

— Та як я можу помагати! — відповів той жалібним, сьпіваючим голосом.

— І таки не треба, они вже самі дадуть раду — відповів другий перевізник.

І немов би хотів діда пересьвідчити о правдивости своїх слів, опустив ся на колїно і ляг на помості порома.

Єго товариш назвав єго неробою, і не одержавши відповіди, почав голосно тупати ногами, опираючи ся о поруче.

— Бачиш Льонька, які то люди! Сильні, ситі люди! Та сторона, то рай для хлопа — шептав Архип до внука, що дивив ся понад поруче у воду.

Пором, відкинений струєю, що з голосним шумом била о єго боки, хитав ся і колисав ся і плив поволи наперед.

— То собака, говорить о руках, що зле працюють, а навіть у снї не бачив такої роботи! — шептав дїд. — Чому дає Бог одному так богато, а другому так мало? — Мовчав, немов би дожидав від Льонки відповіди. Відтак сам відповів: — Аби душу випробовати. Та душа, що нарікає, гине без радости і спокою!

Льонка, що заєдно дивив ся у воду, чув, що голова єму крутить ся, та що утомлені від скорого бігу очи замикають ся. Тихе воркотанє дїда, скрипіт линви, плюскіт води, усипляли єго. Як раз хотів сїсти на пором, коли нагле так заточив ся, що упав. Отворив широко очи і розглянув ся довкола. Козаки, що привязували пором до пня дерева на березї, сьміяли сь з него.

— Ти заспав, хлопче! Сїдай на мій віз, возьму тебе до станицї. А ти, дїду, сїдай також.

Одностайним, носовим голосом дякував дїд козакови, і постогнуючи, вилїз на віз.

денциї телеграфічної. В тих стациях буде можна надавати телеграми в годинах урядових приписаних для стаций телеграфічних, з обмеженою службою дневною, але доручуване телеграм в стациях Скалат і Грималів обмежене лише на рейон зелїзничого двірця.

— **З перемискої епархії.** Новопоставлені пресвитери одержали слїдуючі посади: Ілярий Венгринович завідательство в Явірнику. Теодор Кусайло завідательство в Пулавах. Георг. Кмит сотрудництво в Мостах великих. Стеф. Макар сотрудництво в Новім місті, Волод. Клюка сотрудництво в Лиші. Григ. Максимович сотрудництво в Прилбичах. Зен. Пясецкий сотрудництво в Люблиници, Анг. Демчук сотрудництво в Зубкові. Григ. Коваль сотрудництво в Оровім. Андр. Наконечний сотрудництво в Дахнові, Зиновій Ільницкий сотрудництво в Сяноці. Омел. Билиньский сотрудництво в Гусакові. — Презенту на Сїлець белзкий одержав о. Вас. Чернецкий. — До канон. інституциї візвані оо: В. Лаврецкий на Тучапи, Анг. Фолис на Любичу. — Завідательства дістали оо.: Теод. Крушиньский в Вербіжи. Йос. Каранович в Скваряві новій. — Сотрудництва дістали оо.: Яків Яхно в Ваневі, Волод. Ардан в Зіболках і Омел. Трешневский (приватно) в Себечові.

— **Стипендиї** з краєвого виділу одержали між иншими: Кость Дуб, студ. прав (річно 315 К.), Мстислав Січиньский, студ. прав (315 К.), Ілия Гаврилюк, студ. фільос. (315 К.), Волод. Чапельский, студ. мед (315 К.), Волод. Гузар, студ. мед. (420 К.), всї на львівскім університетї. Дальше одержали ученики гімназий: в Коломиї: Михайло Щербанюк (315 К.) і Микола Полек (315 К.); у Львові: Михайло Возняк і Роман Дрогомирецкий (по 315 К.), Антін Деркач і Іван Білик (по 315 К.); в Перемишли: Петро Гемба (315 К.); в Самборі: Олекса Березницкий (80 К.); в Тернополи: Григорий Головка (315 К.)

— **Карна розправа** против б. урядників львівскої каси щадничої, Гонсьоровского і Зьолецкого, відбуде ся перед звичайним трибуналом у Львові дня 13 лютого с. р.

— **З бразилїйскої Парани.** В польскій часописи Prawda, що виходить в Куритибі, в Бразилїї, находимо таку вість: Старанєм о. Сильвестра Кизими, пароха в Прудентополїс, засновано там народну школу в викладовою мовою рускою і польскою, котрої управителем есть п. Іван Лех. Доси записало ся до школи лише 20 дїтий, 14 руских а 6 польских, але треба надїяти ся, що незабаром запише ся більше, як лише кольонїсти лїпше загосподарують ся. (В Пруденгополїс жиє звиш 8.000 Русинів і около 2.400 Поляків). За науку дитини платить ся певну квоту на учителя, тому доси вписало ся так мало дїтий. Однак заслуга о. Кизими для бразилїйских Русинів дуже велика, бо ледве що там приїхав, а вже постарав ся о школу, на котрої поміщене відступив власний будинок і платить з власного гроша половину шкільної оплати за семеро дїтий.

— **Чоловік, що у візку возить жінку і дїти** по Европі, не з біди, але о заклад, котрий має єму принести 12.000 корон нагороди — то нова і оригінальна манїя спортова, подібна до тої, котра заставила була свого часу двох віденцїв котити велику бочку з Відня аж до Парижа. Тим спортовцем, що возить жінку і дїти у візку таким, як возить ся дїти, то єсть один із сотрудників редакциї американьскої газети „Геральд“, виходячої в Ню-Йорку. Він називає ся Антін Ганелїйн і приїхав оногди до Гамбурга. Перед тим був він у Відни, звідки виїхав ще 12. вересня, попихаючи перед собою на дитиннім візку жінку і дїти. Він переїхав через Австрию, Росию і Німеччину до Бельгії і Голяндиї, а відтак поїхав був до Франциї, де через якийсь час був на виставі в Парижи. Звідтам поїхав до Кале, і 6 падолиста перевіз ся кораблем до Англії. Тут об'їхав Англїю і Шкотию, і звідси на корабли „Есперанца“ приїхав до Гамбурга. З Гамбурга вибирає ся Ганелїйн до Розтока, звідтам до Копенгаги і Штокгольму, щоби об'їхати Швецию і Норвегію. Опісля поїде до Росиї, іменно до Київа, відтак до Болгариї, Сербії Босни і Туреччини та Італїї. Звідси знов поїде до Іспанїї і Португалїї і Франциї, та верне знов до Австриї через Швайцарию. Цїла подорож має тревати два роки, а кошти подорожі має покрити з розпродажи кореспонденцийних карт з видами, які продає его родина на візку. Коли до двох лїт об'їде дїйстно Европу, то редакция газети „New York Herald“ заплатить єму 12.000 марок нагороди.

— **Померли:** о. Іван Парольский, парох в Пустомитах під Львовом, дня 12 с. м. в 76-ім роцї житя а 44-ім сьвященьства; — о. Леонтий Лужницкий, парох в Дрищеві, бережаньского повіта, дня 25-го с. м. в 56-ім роцї житя а в 30-ім сьвященьства.

Переписка зі всїми і для всїх.

Просимо не присилати анї марок листових, анї карт кореспонденцийних, бо листовно не відповідаємо нікому.

М. М. М.: 1) На слїпо не можемо нїчого радити, бо боїмо ся, щоби замість добре — зле не порадити. Коли у Вашої двомісячної дитини показують ся на цїлім тїлї якісь червоні плями, і як Ви кажете, пересувають ся, то найлїпше було би зарадити ся якогось лїкаря. Важна річ при тім знати, чи дитина не має горячки. Ми припускаємо — але не кажемо того на певно — що то може рід т. зв. кропивки, або, як Ви кажете: „паренипа“, іменно же, коли ті плями виглядають так як би від ужаленя кропивою. Маленькі дїти дістають часто такої висипки, коли дуже сильно сповиває ся, і они аж парять ся в пеленках, іменно же коли в ночи лежать довго сповиті і зроблять під себе. Маленьку дитину треба тепло держати, і уважати, щоби не перестудила ся, але не треба нїяк так тїсно і дуже тепло сповивати, як то звичайно у нас роблять. В такім случаю у дитини заживної і здорової тїло дуже часто випріває і відпарює ся в ріжних місцях, особливо же, коли ще й не держить ся єї сухо і чисто. Ми гадаємо, що коли дитини не будете тїсно і занадто тепло сповивати, коли будете єї часто перевивати, і що дня купати, то тая висипка сама від себе щезне. Впрочім можна казати зробити собі в аптиці пудр (порошок) до засипуваня з окису цинку і скробу мучини (Zinci oxyd. 1·00, Amyli 15·00) і тим засипати, а то так: купити в аптиці бавовни за 20 с. (10 кр.),

---

Льонька також вскочив, і віз рушив, підбиваючи хмару дрібонького, чорного пороху, від котрого дїд так зайшов ся кашлем, що трохи не удушив ся. Козак засьпівав пісню. Був то дивний сьпів; в середині пісьнї уривав ся і кінчив ся свистом; відтак приходило одно місце, де майже рівно говорило ся, почім слїдував конець тоненьким голосом. Здавало ся, немов би сьпівак відвивав тони як нитку з клубка і уривав єї, скоро прийшов який ґуз. Пісня знаменито була пристроєна до безкрайного степу, котрого одностайність лиш декуди переривали воздушні образи.

Колеса жалібно скрипіли, порох піднимав ся в гору; дїд безнастанно кашляв хитаючи головою, а Льонька гадав о тім, що они вже вскорі доїдуть до станиці і будуть мусїли крізь ніс співати попід вікнами: Христа ради. Знов будуть козацкі дїти насьмівати ся над ним, а жінки непокоїти его своїми питанями про Росию і многими иншими річами. В таких хвилях він не любив бачити дїда, котрий тоді все більше кашляв, низше кланяв ся, говорив жалібним голосом, деколи сплакував і оповідав о річах, яких нїгде нїколи не бувало. Говорив на примір, що в Росиї на улицях умирають і таки там лежать, бо нема нїкого, хто би їх забрав, бо всї з голоду повимирали. Однако нї дїд нї Льонька чогось подібного нїколи не бачили. Але він то робив тому, аби єму давали більше милостинї. Та й що з тою милостинею робити? Дома можна би пуд по сорок, пятьдесять копійок продати, але тут нїхто не хотїв купувати. І они нераз мусїли дуже смачні річи викидати з торби в степ. І чого дїд ходить все з одного села до другого? Коби бодай вісім днів побув на однім місци! Але нї, він прийде, обійде село. Збере милостиню і спішить дальше як злодїй, що утїкає. Раз говорив з ним Льонька про те; тоді відповів він гнївно і неспокійно:

— Дурний, лїпше мовчи! Не можеш зрозуміти моєї журби о тебе? І не понимаєш чого я хочу? Хочу тебе увільнити від жебрацкого житя! Може найду твою долю. Так, тепер мовчи, тепер вже знаєш, чого хочу.

— Ідете за милостинею? — обернув ся козак до него, приглядаючи ся їх покорченим статям.

— Так, ласкавий пане — відповів Архип зітхаючи.

— Вставай, дїду, покажу тобі де мешкаю; можете у мене переночувати.

Дїд хотїв встати, але упав, збив собі клуб до драбини і глухо застогнав.

— Ах, ти старий! — сказав козак з милосердієм. — Ну, всьо одно, вже не диви ся: як прийде ніч, спитай о Андрію Чорнїю, то я. А тепер злїзайте. Ідіть з Богом!

Дїд і Льонька стояли перед купкою тополь і верб, між котрими видко було дахи і плоти. Всюди, на право і на лїво були такі купки дерев. Зелене листє було покрите грубою верствою пороху, кора грубих, простих пнїв потріскала від спеки.

Просто перед жебраками, між двома парканами ішла вузка улиця, в котрій зник козак, що їх привіз. Они пустили ся тою дорогою, згорбившись, як люди, що привикли богато ходити пішки.

— Ну, Льонька, як підемо, разом, чи кождий окремо? — спитав дїд і не ждучи на відповідь додав: Разом булоби лїпше; тобі так мало дають; ти не умієш просити.

— А нащо нам богато? Ми й так не можемо того з'їсти — відповів Льонька з неохотою і розглянув ся.

— На що? Дурний хлопче! А якби хто нараз прийшов і хотїв що купити? В такім случаю має ся щось. Можна дістати гроші, а гроші то велика річ. Як маєш гроші, не пропадеш, як я умру.

І приязно усьміхаючи ся погладив дїд рукою внука по голові.

— Знаєш, кілько я вже зібрав, га?

— Ну, кілько? — спитав Льонька байдужно.

— Одинайцять і пів рубля! Видиш?

Але нї та сума нї радість дїда не зробили на Льоньці враженя.

— Ах, та молодїж! — зітхав дїд. — Отже кождий іде окремо.

— Так.

— Добре; то глядай мене відтак коло церкви.

Дїд завернув на лїво, Льонька пішов просто. Ледве уйшов десять кроків, учув жалібний голос дїда: „Добродїї, милосердні християни... Голос подобав на глухий звук, який викликує ся на старій лїрі, коли потягнути долоню по струнах. Льонька здригнув ся і приспішив крок. Все, коли чув як дїд жебрає, робилось єму так тяжко, так страшно, а коли дїдови відмовили милостинї, бояв ся того плачу, в який тодї попадав.

Все ще доносив ся жалібний, тремтячий голос дїда до его уший. Впрочім доокола серед тої спеки, було тихо як в ночи. Льонька приступив до плота і сїв в тїни звисаючого на дорогу галузя черешнї. Учув як перелетїла коло него пчола. Відтак скинув з себе торби, положив на них голову, глядів ще хвильку в ясне небо крізь листє над головою і заснав відтак твердо, укритий перед очима прохожих густим бурянам і тїнию плота.

Збудили его якісь дивні голоси. Наближав ся вечер і приніс трохи холоду. Учув близько плач; неприємний, нетерпеливий плач дитини; плач завмер на хвильку, відтак нагле вибух з подвійною силою і приходив чим раз близше. Підняв голову і поглянув крізь бурян на дорогу.

Дорогою ішла може семилїтна, хороша, чисто одїта дївчина, з червоним набренїлим від плачу лицем, отираючи від часу до часу кінцем білої запаски. Поволи тягла за собою босі ноги, так що збивала тумани пороху; здавалось не знала куди і чого властиво іде. Мала великі, чорні очи, що з жалю дивили ся сумно і вогко, малї, рожеві уши і темне русяве волосє, що розпущене звисало по чолї, лицях і плечах.

урвати дрібку тої бавовни, умочити добре в тім порошку і притулювати ним всюди до тіла там де оно опарене або випріле; особливо треба добре відогнути тіло в пахвинах і там засипати. Згаданий порошок (для аптики треба написати по латині і подати ґрами) буде коштувати може 15 до 20 кр. На повисший здогад наводить нас ще й та обставина, що дитина не може, особливо в ночи, спати; єї пече і она мучить ся. Дитину треба зовсім легенько сповити, лиш так, щоби не розкопала ся, тай кілька разів в ночи перевивати, щоби не лежала мокра. Дитина скоро здорова і суха, а добре попіссала, буде спати. Також треба давати дитині потрошки пити, чистої перевареної і виступженої води, але не за студеної, заливати. Дальше важна річ, щоби дитина що дня дворувала, а відходи, щоби були мірно рідкі а не збиті грудки. Коли би дитина мала запір, треба її дати лєватиивку з теплої (не горячої) води з помочию т. зв. ґумової грушки або бальоника. Бальоник стисне ся, всадить ся цишку у воду і пустить ся єго а він втягне в себе воду. Тогди пишку на кінци помастить ся трошки оливою або несоленим смальцем, а так само і місце відходове, всуне ся пишку в місце відходове і потискає ся бальоник, щоби з него випустити воду до відходової кишки. Дитину тогди оберне ся а за хвильку она віддасть з себе відходи. — На друге питанє відповідь пізнійше. — **М. Б. в К.:** Писаня черт тонких в гору теперішний буквар не увзглядинив а бодай не в такій системі і не в такім порядку, як би то після, що так скажемо, природного розвитку письма потреба. При писаню черт в гору треба учити закругляти їх в горі на право; при писаню грубих черт в долину — закругляти їх в долині на право і в гору. По таких вправах приступає ся до писаня першої букви „і" — сполучає ся тонку черту з грубою, котру заокругляє ся в долині, при чім вимавляє ся букву і каже ся єї дитині вимовити. При писаню дальших букв треба уважати на то як виводити одну букву з другої в самім писаню, а що з писанем рівночасно учить ся і читати, то треба ще й так добирати букви, щоби: 1) брати найповнійші самозвуки отже „і, о, а"; 2) не розволікати науки і одностайностию не томити дітий; 3) зближати ся скорійшим темпом в писаню до головної цїли, т. є. до читаня і тим піддержати цікавість дитини, єї охоту і енерґію. Длятого ми не годимось з тою систематикою в писаню черт, яка подана в букварі на стор. 4. Після нашого погляду основними чертами повинні лиш бути: тонка в гору, груба в долину; тонка заокруглена в горі, груба заокруглена в долинї; з тих складаємо насамперед букву „і". З тої букви виводимо не „и", хоч то здавалось би найприроднійшим, але „о", а то раз зі взгляду на само читанє, відтак зі взгляду на скоро- і красопись. На умотивованє того нашого погляду за мало маємо тут місця і длятого то поминаємо. Отже пишучи „і" кажемо завертати послїдну тонку черту в горі назад до букви „і" і робимо „о" додаючи їй в горі з боку т. зв. хвостик, черточку до сполучуваня. З „о" робимо „а". На тих трох самозвуках кінчимо першу лекцию читаня і писаня. На другій лекції беремо два співзвуки а то „с" і „б". Додати тут зараз мусимо, що не можемо нїяк погодити ся з виводженем букви „б" з „о", бо то противить ся як скоро- так і красописи. Дитина виходить з темпо в писаню, мусить відривати руку, а що найважнїйше так приліплювати горішну довгу черту до написаного „о", щоби того не було видко а виходила одностайна, красної форми буква. Того й старший не конче добре удасть. Спробуйте самі. Також і того загненя в горі при тій букві не учили би ми так як то подано в букварі, бо то незвичайно трудно; ми би казали загинати більше в долину а відтак в гору. Научивши писати і вимавляти обі ті букви, учимо устно сполучати їх з трома научеными вже самозвуками, а кажемо опісля писати і читати лиш: „іс, ос, ас, бас" — се послїдне слово для ефекту, для памяти і для оживленя науки; дальше склади: о-са, ба-ба, бо-са і на тім кінчимо другу лекцию. Таке переплїтанє самих складів, як в букварі на стор. 7 під буквою „с", уважаємо за трудне, монотонне і томляче. — **В. П. Борщів:** Коли Вам лїкар сказав, що маєте катар горла, то се значить, катар позадної части отвору в ротї поза початком язика, а куди можна досягнути і ляпісованє може помочи, а може й нї, бодай не відразу; лїченє вимагає довшого часу. Запаленя легких не бійте ся; катар горла то не початок єго, анї не початок сухіт. Катар горла має як-раз то до себе, що люди з того рода недугою бувають пригноблені, жиють вічно в обаві і їм здає ся що вже мусять умирати. З всїляких катарів може прийти і запаленє легких, але тогди звичайно сама натура помагає і чоловік перебуває хоробу. Важна річ, щоби віддихати сьвіжим, мірно теплим воздухом. Впрочім мусите слухати лиш ради лїкаря а описи хороби Вам не придадуть ся до нїчого. — **Соль. в Рож.:** Гістерия то недуга нервова у женщин, котрої причиною єсть часто але не завсїгди хороба частий родних, найчастїйше утроби (матиці). З тої хороби можна вилїчити ся. Найважнїйшою річию єсть: сильна воля, енерґія і робота; не думати о хоробі, брати ся до господарки, до роботи дома і в городї, розривка, сьпів, музика, наука. По 1 лютім напишемо Вам докладнїйше. — **Ів. Лїсенецкий:** Не витягнений. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Віденъ 29 січня. Вчера перед полуднем відбула ся рада мінїстрів, по котрій Цїсар принимав дра Кербера на авдиенциї.

Льондон 29 січня. Король Едвард VII надав цїсареви нїмецкому дияманти ордеру Підвязки.

Віденъ 29 січня. Наслїдник престола архикнязь Франц Фердинанд виїздить в четвер на похоронні торжества до Анґлїї.

Берлин 39 січня. Після донесеня з Цінтав помер там на тиф ґубернатор Кіао-Чав, Ешке.

Любека 29 січня. В часї страшної бурі ударив грім в 97 метрів високу вежу церкви сьв. Якдва. В часї гашеня пожару упала куля вежева, ваги 8 сотнарів і прибила дах церкви, але на щастє нїкого не скалїчила.

Мимо своїх сльоз видалась она Льоньці незвичайно сьмішною і веселою, а певне мусїла бути і сьмілою.

— Чого плачеш? — спитав Льонька, встаючи, коли она попри него переходила.

Она стрепенула ся, задержала ся і перестала нараз плакати, ще лиш легко хлипала. Відтак, коли на хвилю приглянула ся Льоньці, почали єї уста тремтіти, лице скривило ся, груди піднесли ся і она знов в голос розплакала ся і пустила ся дальше.

Льоньці здавало ся, немов би єго що давило і він скоро пішов за нею.

— Не плач, ти вже велика, встидай ся — сказав до неї, заки ще єї дігнав. Відтак приступив близько до неї, заглянув їй в лице і спитав знов здвигаючи плечима:

— Ну, чого плачеш?

— Ага.... відповіла — колиб ти.... і нагле положила ся серед дороги в порох, закрила лице обома руками і стала ще голоснїйше ридати.

— Ех — і Льонька махнув рукою з погордою. — Стара баба! Так само як стара баба! Тьфу!

Але від того не полекшало нї єму нї їй. Коли Льонька побачив як з поміж єї рожевих пальчиків течуть сльози, зробилось єму так сумно, що трохи сам не розплакав ся. Нахилив ся над нею і обережно піднїс єї руку, ледве діткнувшись волося. Але налякавши ся своєї власної сьмішности, взяв зараз свою руку. А она плакала і нїчого не казала.

— Слухай — почав Льонька знов, бо чув конечну жадобу помогти їй. — Слухай, чому ти так робиш? Били тебе?... Ну, то мине! Чи може що иншого стало ся? Говориж, дївчино, що? Скажи менї, буде тобі лекше. Може ти що згубила? Підемо обоє шукати.

Не віднимаючи рук від лиця, похитала мала сумно головкою і відповіла вкінци поволи крізь плач:

— Хустку.... згубила.... Батько привіз з ярмарку.... синю в цьвіти.... а я завязала.... і згубила.

І знов плакала ще дужше і голоснїйше і стогнучи заводила: О, о, о! Льонька почув, що не може їй помогти і тихо відступивши від неї глядїв задумчиво і сумно на темнїюче небо. Єму так тяжко було на серци, так жаль було єму дївчини.

— Не плач! Може найде ся — шептав. Але коли побачив, що она не зважає на єго слова, відступив ще дальше і єму прийшло на гадку, що єї отець буде єї бити за згублену хустину. І він уявив собі, як єї отець, великий, чорний козак, бив єї, а она серед сльоз, тремтячи зі страху і болю лежить коло єго ніг. Відвернув ся і пішов знеохочений і засумований. Але ледве уйшов кілька кроків, завернув назад, станув напротив неї коло самого плота і силував ся видумати щось доброго, прихильного. Але нїчого такого не прийшло єму на гадку.

— Іди з дороги, дївчино! Та й перестань вже раз плакати. Іди до дому і розкажи всьо як було. Ти згубила.... добре, і яка велика річ? Чи так тобі жаль?

Він говорив тихо і живо, а коли побачив, що она встає з землї, утїшив ся.

— Оттак добре! — говорив усьміхаючись. — Тепер іди. Чи маю піти з тобою і всьо розповісти? Я вже вступлю ся за тобою, не бій ся.

І Льонька гордо випрямив ся та розглянув ся довкола.

— Не треба — шепнула, обтріпуючи поволи порох із спідниці і все ще хлипаючи.

— А я таки піду! — залвив Льонька голосно, готовий іти і мимохіть насунув шапку на ухо.

(Дальше буде.)

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).